



*traduceri*

19

**S F Â N T U L  
E F R E M S I R U L**

---

**CUVÂNTĂRI DESPRE VIRTUTE  
ȘI DESPRE POCĂINȚĂ**

Traducere din limba greacă veche și note de  
ALEXANDRU PRELIPCEAN

Carte tipărită cu binecuvântarea  
Înaltpreasfintitului

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. R. P. 2019'.

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA  
Iași, 2021

# CUPRINS

Notă asupra ediției .....	7
---------------------------	---

## 1

### Cuvântări despre virtute

Cuvântări despre virtuți și despre răutăți .....	11
Despre frica de Dumnezeu .....	12
Despre lipsa fricii de Dumnezeu .....	13
Despre iubire .....	13
Pentru cei care nu au iubire .....	15
Despre răbdare (1) .....	15
Pentru cel care nu are răbdare (1) .....	16
Despre răbdare (2) .....	16
Pentru cel care nu are răbdare (2) .....	17
Despre lipsa de mânie .....	18
Despre firea certăreață .....	19
Despre blândețe .....	19
Despre răutate .....	20
Despre adevăr .....	22
Despre cel mincinos .....	22
Despre ascultare .....	23
Despre neascultare și despre nemulțumire .....	24
Despre cum să nu avem invidie sau gelozie .....	25
Despre invidie și gelozie .....	26
Ca nimeni să nu vorbească de rău .....	27
Despre insultă și despre cei care insultă .....	27
Despre cumpătare .....	28

Despre lipsa cumpătării .....	29
Despre virtute. Către asceul cel mai tânăr, [în] patru capitole .....	32
Despre virtute, [în] zece capitole .....	50
Despre izbânda virtuții .....	67
Despre virtuți și despre patimi. Cuvântul acesta este foarte folositor și plin de orice înțelepciune .....	68

## 2

### Cuvântări despre pocăință

Despre judecata ta și despre mărturisire .....	81
Despre judecata ta și despre mărturisire (a doua cuvântare) .....	87
Cuvânt despre pocăință .....	119
A doua cuvântare despre pocăință .....	126
A treia cuvântare despre pocăință .....	132
A patra cuvântare despre pocăință .....	136
Cuvânt parenetic despre răbdare și despre pocăința sufletului .....	142
Cuvânt despre pocăință, despre judecată și despre despărțirea sufletului de trup .....	144
Despre pocăință .....	149
Cuvânt despre pocăință .....	152
Despre pocăință și despre răbdare .....	154
Despre răbdare și despre pocăință. Cuvânt parenetic .....	158
Cuvânt despre deșertăciunea vieții și despre pocăință .....	165
Despre pocăință .....	172
Despre pocăință și despre smerenie .....	226
Cântare în versuri despre cei care zi de zi păcătuiesc și care zi de zi se pocăiesc .....	229
Indice de referințe scripturistice .....	233

## CUVÂNTĂRI DESPRE VIRTUȚI ȘI DESPRE RĂUTĂȚI

**F**ericesc viața voastră, iubitorilor de Hristos, fiindcă este mulțumitoare, și îmi osândesc chipul viețuirii mele, fiindcă este nefolositor. Vă fericesc pe voi, oamenii cei cu trăire nemincinoasă, fiindcă prin chipul vostru drept de viețuire v-ați făcut pe voi înșivă prieteni ai lui Dumnezeu și ai îngerilor. Cine, deci, va plânge pentru mine, cel care L-am mâniat pe Dumnezeu prin faptele mele cele văzute?

Fericiți sunteți voi, fiindcă, prin purtarea voastră cea feciorenică și prin iubirea voastră nemăsurată, veți moșteni Raiul. Vă laud, așadar, căci nu ați șovăit să mergeți pe drumul cel lung pentru folosul sufletului vostru. Cel mai vrednic de admirat este că voi ați venit la un om smerit și osândit pentru păcatele sale, cerând de la el cuvânt folositor. Cu adevărat, nu este de mirare că au venit cei îndestulați la cel care se stinge din pricina foamei; cum ați venit voi, care ați dobândit răcoarea cea duhovnicească, la cel care s-a uscat din pricina setei; cum ați venit voi, care ați gustat dulceața virtuților, la cel care s-a amărât din pricina păcatelor; cum voi, cei bogați [duhovnicește], ați venit la cel sărac; cum voi, cei înțelepți, ați venit la cel neștiutor; cum voi, cei curați, ați venit la cel care îi murdărește pe alții; cum voi, cei sănătoși, ați venit la cel care pătimește din pricina conștiinței; cum voi, cei care sunteți plăcuți lui Dumnezeu, ați venit la cel care-L înfurie; cum voi, cei liberi, ați venit la cel rob; cum voi, cei atenți, ați venit la cel nepăsător. Fiindcă voi înșivă sunteți demni de admirat pentru virtuțile voastre, în timp ce eu sunt nesocotit și sărac în virtuți. Voi, luptându-vă, prin cumpătare, ați mulțumit pe Dumnezeu, în timp ce eu, nepăsător fiind, sunt osândit. Voi, prin faptele voastre cele bune și fecioria voastră cea cunoscută, sunteți mireasma lui Hristos, în timp ce eu, din pricina trândăviei și a moleșirii mele, sunt în întregime un miros greu.

Cu adevărat, deci, este greu de crezut pentru cineva că, deși între voi există mult folos [duhovnicesc], voi ați venit la mine, cel care nu sunt de folos nici măcar pentru mine însumi. Bine ați făcut,

iubitorilor de Hristos, că ați dorit să vindecați moleșeala mea și să preschimbați sufletul meu cel trândav cu atenție; să întăriți și să mă sprijiniți pe mine, cel nepăsător. Fiind voi desăvârșiți, de nimic nu aveți nevoie. Fiindcă smerindu-vă, căutați cu stăruință cuvânt folositor de la mine, cel lipsit de slavă, și fiindcă, dorind să cercetați viața mea, mi-ați poruncit aceasta, voi vorbi pentru ca ascultarea să aibă roadă. Mă simt, însă, rușinat! Dacă încep să vă povățuiesc, mă osândesc pe mine însumi; dacă încep să-i cercetez pe alții, mă învinuiesc pe mine însumi. Fiindcă pe bună dreptate îmi spune și mie cuvântul Mântuitorului: „Doctore, vindecă-te pe tine însuși”<sup>3</sup>. Fără îndoială, Însuși Domnul și Mântuitorul tuturor a spus: „Toate câte vă vor zice vouă, faceți-le și păziți-le; dar după faptele lor nu faceți”<sup>4</sup>. Din această pricină, chiar dacă eu sunt necurat, știu însă să povățuiesc în mod drept. Mi-am întors, deci, privirea mea la această viețuire îngerească și m-am bucurat de orice virtute a ei. Căci cine nu va feric pe cel care trăiește în mod drept și ferește pe Dumnezeu, trăind în feciorie, pentru bunurile cele nemărginite și nemăsurate, care sunt dobândite în această viețuire? Și cine nu-l va tângui pe cel care trăiește cu nepăsare și care este în afara Împărăției cerurilor, din pricina unei fapte ticăloase și din pricina nepurtării de grijă, și care se va afla în afara nunții aceleia<sup>5</sup>?

## Despre frica de Dumnezeu

Fericit este omul care are înlăuntrul său frică de Dumnezeu, fiindcă un astfel de om a fost fericit în întregime de Duhul Sfânt: „Fericit bărbatul care se teme de Domnul”<sup>6</sup>. Cu adevărat cel care se teme de Domnul nu poate fi abătut de la calea sa de vreo viclenie a vrăjmașului și scapă de orice capcană a lui. Cel care are frică de Dumnezeu biruiește cu ușurință planurile vrăjmașului celui viclan, fiindcă de nimic nu este învins, pentru că frica de Dumnezeu nu primește desfătarea trupului. Cel care se teme de Dumnezeu nu își întoarce atenția sa și la unele și la altele, fiindcă Îl așteaptă

<sup>3</sup> Lc. 4, 23.

<sup>4</sup> Mt. 23, 3.

<sup>5</sup> Cf. Mt. 25, 12.

<sup>6</sup> Ps. 111, 1.

pe Domnul său, ca nu cumva venind dintr-odată să-l găsească pe el că este leneș și să-l pedepsească cu asprime<sup>7</sup>. Cel care are teamă de Dumnezeu nu este neliniștit, fiindcă întotdeauna se îngrijește. Cel care se teme de Dumnezeu nu-L părăsește pe El în somnul cel îndestulat, fiindcă priveghează și așteaptă venirea Domnului său. Cel care are frică de Dumnezeu nu este neliniștit, ca să nu-L înfurie pe Domnul său. Cel care are frică de Dumnezeu nu este leneș, fiindcă întotdeauna se îngrijește pentru averea Domnului său, ca să nu-l certe. Cel care are frică de Dumnezeu se îngrijește întotdeauna să lucreze cele care sunt bineplăcute Domnului său și să le pregătească pe acelea, ca atunci când Domnul său vine să-l laude mult<sup>8</sup>. Frica de Domnul este, deci, pricina multor bunuri pentru cei care au dobândit-o.

## Despre lipsa fricii de Dumnezeu

Cel care nu are înlăuntrul său frica de Dumnezeu este ca un om ușor de cucerit prin atacurile diavolului. Cel care nu are înlăuntrul sufletului său teamă de Dumnezeu nu este atent, este nepăsător, doarme cu nepăsare, nu ia aminte la treburile sale, se face vas al desfătărilor, se bucură în sinea lui de orice plăcere, fiindcă nu se teme de venirea Domnului. El este aprins de patimi, se bucură pentru viața cea lipsită de lucrare, se ferește de nevoie, are silă față de smerenie, primește mândria cu bucurie. Mai apoi, când Domnul său vine și-l găsește în faptele care nu-L mulțumesc, îl va pedepsi cu asprime și-l va arunca în întunericul cel veșnic<sup>9</sup>. Cine nu-l va osândi pe un astfel de om?

## Despre iubire

Fericit este omul acela care are iubire de Dumnezeu, fiindcă își rostuieste viața ca și cum ar trăi mereu în prezența lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu este iubire<sup>10</sup>, iar cel care rămâne în iubire rămâne

---

<sup>7</sup> Cf. Mt. 25, 51; Mc. 13, 36; Lc. 12, 46.

<sup>8</sup> Cf. Mt. 25, 21; Lc. 19, 17.

<sup>9</sup> Cf. II Pt. 2, 17.

<sup>10</sup> Cf. I In 4, 8.

„în Dumnezeu”<sup>11</sup>. Cel care are iubire îi întrece, prin ajutorul lui Dumnezeu, pe toți. Cel care are iubire nu se teme, fiindcă iubirea iese afară din sufletul cel temător<sup>12</sup>. Cel care are iubire nu arată silă niciodată față de nimeni: nici față de cel mic, nici față de cel mare, nici față de cel plin de slavă, nici față de cel lipsit de slavă, nici față de cel sărac, nici față de cel bogat, ci se face măturătura tuturor<sup>13</sup>. Pe toate le ascunde, pe toate le pătimește<sup>14</sup>. Cel care are iubire nu se mândrește față de altul, nu este orgolios<sup>15</sup>, pe nimeni nu-l vorbește de rău, ci și pe cei care-l vorbesc de rău îi iubește. Cel care are iubire nu se gândește cu viclenie, nu dorește să dea pe alții [la o parte], cum nici să-l împingă pe fratele [său]. Cel care are iubire nu invidiază<sup>16</sup>, nu ucide, nu prigonește, nu se bucură de căderea celorlalți, nu-l înjosește pe cel care a căzut în greșală, ci îl mângâie și îl protejează, și îl ușurează; nu-l neglijează pe frate în nevoia sa, ci-l sprijină și pătimește dimpreună cu el. Cel care are iubire împlinește voia lui Dumnezeu și este ucenicul Lui, fiindcă Însuși Stăpânul nostru Cel bun a spus: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții”<sup>17</sup>. Cel care are iubire niciodată nu dobândește ceva pentru sine, nu socotește ceva ca fiind al său, ci pe toate cele pe care le are le oferă ca un bun de obște tuturor. Cel care are iubire pe nimeni nu-l socotește străin, ci pe toți ca fiind ai lui. Cel care are iubire nu se înfurie, nu se mândrește<sup>18</sup>, nu se aprinde de mânie, nu se bucură pentru nedreptatea care se face, nu continuă să mintă, pe nimeni nu-l socotește vrăjmaș, decât numai pe diavol. Cel care are iubire pe toate le pătimește, este binefăcător, este îngăduitor<sup>19</sup>. Așadar, fericit este cel care a dobândit iubirea și prin aceasta, ca o bogăție [având], merge spre Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu, cunoscând pe omul Său, îl va primi în sânurile Sale; așadar, lucrătorul iubirii va trăi dimpreună cu îngerii și va stăpâni dimpreună cu Hristos.

---

<sup>11</sup> I In 4, 16.

<sup>12</sup> Cf. I In 4, 18.

<sup>13</sup> Cf. I Cor. 4, 13.

<sup>14</sup> Cf. I Cor. 13, 7.

<sup>15</sup> Cf. I Cor. 13, 4.

<sup>16</sup> Cf. I Cor. 13, 4.

<sup>17</sup> Cf. In 13, 35.

<sup>18</sup> Cf. I Cor. 13, 4.

<sup>19</sup> Cf. I Cor. 13, 4-5.

Dumnezeu-Cuvântul, având iubire, a venit pe pământ; prin aceasta și Raiul s-a deschis pentru noi, iar înălțarea la cer a fost propovăduită pentru toți. În timp ce eram vrăjmașii lui Dumnezeu, prin iubire, ne-am împăcat cu El. Pe bună dreptate s-a spus că Dumnezeu este iubire și cel care rămâne în iubire rămâne „în Dumnezeu”<sup>20</sup>.

## Pentru cei care nu au iubire

Nenorocit și nefericit este cel care trăiește departe de iubire, fiindcă acela își trăiește zilele vieții sale plâsmuindu-și [vise]. Cine nu-l va plânge pe omul acela care este departe de Dumnezeu și este lipsit de lumină și trăiește în întuneric? Fiindcă vă zic, frații mei, că cel care nu are iubirea lui Hristos este vrăjmașul Lui. Nu minte Apostolul [Ioan] care a spus că cel care urăște pe fratele său este ucigaș și pășește în întuneric<sup>21</sup> și cu ușurință este stăpânit de orice păcat. Fiindcă cel care nu are iubire repede se supără, repede se înfurie, repede urăște. Cel care nu are iubire se bucură pentru nedreptatea altora, este lipsit de compătimirea față de cel care a căzut în greșală, nu își întinde mâna sa pentru ajutor celui căzut, nu-l sfătuiește pe cel care s-a rătăcit, nu-l sprijină pe cel care se clatină. Cel care nu are iubire este șchiop la minte, este prietenul diavolului; este născocitorul oricărei desfrânări; este pricinuitor de dezbinări; este prietenul injuriilor; este tovarășul celor care îi vorbesc de rău pe alții; este sfătuitorul celor care sunt lipsiți de bună-cuviință; este pricina căderii în mai rău a celor careucid; lucrător al mândriei, vas al trufiei. Într-un singur cuvânt, cel care nu a dobândit iubirea este mădular al vrăjmașului și merge greșind pe toate potecile vieții lui și nu știe că merge spre întuneric.

## Despre răbdare (1)

Cu adevărat fericit este omul care a dobândit răbdarea, fiindcă pe un astfel de om îl laudă Sfânta Scriptură, spunând: „Omul cel răbdător are multă cuminenie”<sup>22</sup>. Ce este mai presus de aceasta?

---

<sup>20</sup> I In 4, 16.

<sup>21</sup> Cf. I In 2, 11.

<sup>22</sup> Pilde 14, 29.

Fiindcă cel răbdător întotdeauna se bucură, mulțumește și este plin de recunoștință, căci nădăjduiește în Domnul. Cel răbdător este străin de mânie, fiindcă pe toate le pătimește. Cel răbdător nu se mânie, nu se tulbură cu ușurință la cuvintele cele deșarte, nu se plânge când alții îl nedreptățesc, nu se ridică împotriva celor care i se împotrivesc; în orice lucrare a sa el este statornic. Nu este ușor de cucerit în viclenii, nu este ușor de înfuriat; în întristările sale se bucură; este părtaș și ajută la orice faptă bună; le mulțumește celor care-l prigonesc. Atunci când i se poruncește să facă ceva, el nu poartă ranchiună; când este muștrat, nu se întristează; mereu se întărește pe sine însuși prin răbdare.

## Pentru cel care nu are răbdare (1)

Cel care nu are îngăduință este un om care nu are nici răbdare. Cel care nu are răbdare cu ușurință se răscolește, fiindcă are dispoziție pentru mânie. Cu ușurință se înfurie spre ceartă. Atunci când este atacat, el răspunde la ofensă; atunci când este nedreptățit, el răspunde la nedreptate. El duce o luptă fără sens; faptele sale, dimpreună cu lucrările sale, se mișcă așa cum frunzele sunt mișcate de vânt; în cuvintele sale el nu rămâne statornic; dintr-odată lasă o părere pentru alta. Cel care nu are răbdare nu are statornicie, fiindcă într-o clipă se schimbă. Nu dobândește discernământul, se alătură celui rău, se sfătuiește cu cel care îl judecă pe aproapele, îl sprijină pe cel care face nedreptăți, nu păstrează taina, este bucuros să facă descoperită orice taină. Ce este mai josnic decât aceasta?

## Despre răbdare (2)

Frații mei, fericit este cel care a dobândit răbdarea, fiindcă răbdarea are nădejde, iar nădejdea nu rușinează<sup>23</sup>. Fericit este și de trei ori fericit este cel care are răbdare, fiindcă cel care rabdă până la capăt acela se va mântui<sup>24</sup>. Ce este mai bun decât această răbdare?

---

<sup>23</sup> Cf. Rom. 5, 5.

<sup>24</sup> Cf. Mt. 10, 22.

Domnul este bun și binefăcător față de toți cei care-L așteaptă cu răbdare. Cunoașteți oare, fraților, la ce măsură ajunge răbdarea? Sau trebuie și pentru acest subiect să măresc cuvântul meu, pentru paza voastră? Răbdarea, deci, nu este singură, ci este căutată în multe virtuți, fiindcă cel care rabdă lucrează toate virtuțile. Așadar, se bucură în întristări și se întărește în suferință; el devine fericit în ispitiri și este bucuros în lucrarea răbdării; în răbdare este matur, în iubire este desăvârșit, în bațjocurile care i se aduc el binecuvintează, în dispute este împăciuitor, în viața cea pustnicească este viteaz, în psalmodiere este neobosit, în postiri este râvnitor, în rugăciuni, răbdător, în lucrările sale este fără de cusur, în drumuri lungi este de încredere, în porunci este ascultător, iar în slujirea sa este atent; în slujirile sale către alții este nobil, iar în purtarea sa este drept; în obștea fraților este iubitor, iar în povățuiri, mulțumitor; în privegheri este bucuros și în îngrijirea celor străini în întregime râvnitor; el prevede cele necesare pentru cei bolnavi și oferă primul ajutor celor care se găsesc în necazuri; el își păzește gândurile și în orice lucrare este trezvitor. Cel care a dobândit răbdarea a dobândit și nădejdea, fiindcă un astfel de om este îmbrăcat cu orice faptă bună. Pentru aceasta, având îndrăzneală, un astfel de om va striga către Domnul, spunând: „Așteptând am așteptat pe Domnul și S-a plecat spre mine”<sup>25</sup>.

## Pentru cel care nu are răbdare (2)

Nefericit, însă, și sărman este cel care nu a dobândit răbdarea, fiindcă pentru astfel de oameni Sfânta Scriptură a zis „vai”. Vai, deci, celor care și-au pierdut răbdarea<sup>26</sup>! Într-adevăr, vai celui care nu are răbdare, fiindcă un astfel de om umblă de ici-colo, precum plutește o frunză purtată de vânt. Nu rabdă bațjocura, în întristări își pierde curajul. Un astfel de om este [dus] ușor spre certuri; el se vaită în răbdare și nu face ascultare. În rugăciuni el este trândav, iar în privegheri obosit în întregime; în postiri el este posomorât, iar în cumpătare neatent; când este trimis să facă ceva el este lipsit de râvnă, iar în slujirile sale se arată a fi un lucrător rău; în vicleșug

---

<sup>25</sup> Ps. 39, 1.

<sup>26</sup> Cf. Înț. Sir. 2, 15.

el este de neîntrecut, iar în lucrările sale este despot; în certuri el este viteaz, iar în viața cea pustnicească este neputincios. Un astfel de om îi dușmănește pe cei care au renumele cel bun și îi invidiază pe cei care sporesc [în cele duhovnicești]. Cel care nu are răbdare îndură multe pedepse, iar unui astfel de om îi este cu neputință să se apropie de virtute, fiindcă prin răbdare alergăm în lupta care este înaintea noastră<sup>27</sup>, după cum spune Apostolul [Pavel]. Cel care nu are răbdare este străin față de nădejdea care provine din aceasta. Din acest motiv, vă rog ca toți cei care nu au răbdare – după cum și eu [însumi] – să dobândiți răbdarea ca să vă mântuiți.

## Despre lipsa de mânie

Fericit este omul acela care nu se mânie cu ușurință, care nici nu primește mânia. Un astfel de om are întotdeauna înlăuntrul său pacea. Cel care izgonește de la sine duhul mâniei și al furiei nu se teme de războiul duhovnicesc și de tulburare, și întotdeauna se liniștește în duhul și are o față fericită. Cel care nu se mânie cu repeziciune nu se lasă abătut de la cele duhovnicești din pricina cuvintelor lipsite de sens. Un astfel de om este lucrătorul dreptății și al adevărului. Cel care nu se mânie nu ține minte cu ușurință [răul] și lesne îngăduie pe cei guralivi; el nu face, deci, nedreptăți. Pe un astfel de om bolile nu-l vor găsi. Un astfel de om nu se bucură de certuri, fiindcă se descoperă ca un om al iubirii față de toți. Cel care nu se mânie nu se bucură de certuri; desigur, un astfel de om este întotdeauna sănătos; se bucură de pace, iar în răbdare găsește locul de odihnă. Cel care cu greutate primește duhul mâniei devine locaș al Duhului Sfânt. Cel care nu are duhul mâniei nu-L întristează pe Duhul Sfânt. Acesta poate să fie și blând, poate și iubire să aibă, și îngăduință, și smerenie. Prin orice faptă bună, cel care nu se mânie s-a îmbrăcat [în Hristos] și de către Hristos este iubit. Cu adevărat de trei ori este fericit cel care alungă întotdeauna de la sine duhul mâniei și al furiei, fiindcă trupul, și sufletul, și mintea acestui om neîncetat se întăresc.

---

<sup>27</sup> Cf. Evr. 12, 1.

## Despre firea certăreață

Cel care este stăpânit neîncetat de mânie și se ceartă mereu și dintr-odată, pentru chestiuni lipsite de importanță, să-l asculte pe Sfântul Apostol Iacov, care spune că mânia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu<sup>28</sup>. Cu adevărat nefericit și nenorocit cel care este biruit de aceste patimi, fiindcă, după cum spune Sfânta Scriptură, cel care se mânie își ucide sufletul său<sup>29</sup>. Cel care se mânie își ucide și își distruge sufletul său, fiindcă un astfel de om neîncetat trăiește în tulburări și se găsește în afara liniștii. Un astfel de om este străin de pace; este, desigur, departe și de sănătate, fiindcă trupul său în permanență se distruge, iar sufletul său are păreri de rău; trupul său se usucă și înfățișarea lui devine palidă, iar gândirea sa se înrăutățește, mintea slăbește, gândurile cele zadarnice se aprind ca un râu, iar el începe să-i urască pe toți. Un astfel de om este departe de răbdare și de iubire. Prin cuvinte lipsite de sens se tulbură cu ușurință și pentru lucruri lipsite de importanță creează certuri. Și acolo unde nu este nevoie de el, el este agitat și se împovărează pe sine însuși cu ură. Omul irascibil se bucură pentru multa vorbire și în chestiuni dăunătoare este înaintea tuturor. Un astfel de om se bucură să denigreze pe alții; este neputincios în bunătate, însă în viclenii este viteaz. Cum, deci, nu va fi de plâns un astfel de om? Fiindcă el este urât înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, deoarece firea sa supărăcioasă este în orice viclenie. Pentru aceasta, deci, aveți grijă să fiți departe de duhul de ceartă.

## Despre blândețe

Este cu adevărat fericit și de trei ori fericit omul care are blândețe, fiindcă pe el îl încredințează Domnul și Mântuitorul [nostru], spunând: „Fericiți cei blânzi, căci aceștia vor moșteni pământul”<sup>30</sup>. Cine poate fi mai fericit decât acesta? Ce este mai presus decât această

---

<sup>28</sup> Cf. Iac. 1, 20.

<sup>29</sup> Cf. Iov 5, 2.

<sup>30</sup> Mt. 5, 5.

făgăduință? Ce poate fi mai luminos decât această bucurie, ca cineva, deci, să moștenească pământul Raiului? Pentru aceasta, de vreme ce ați auzit, fraților, necuprinsa mărime a bogăției făgăduinței, urmăriți să vă grăbiți spre El. Alergați repede spre luminarea virtuții. Fiindcă ați auzit cuvântul de fericire, dobândiți pocăința și, după puterea voastră, fiți preocupați să nu fie lipsit nimeni de această moștenire a pământului. Vărsați lacrimi, pocăindu-vă cu folos, fiindcă ați auzit cum au fost fericiți pentru blândețe; îndreptați-vă spre aceasta, căci ați auzit ce spune despre ea și Profetul [Isaia], cel nemincinos, prin luminarea Duhului Sfânt: „Spre unii ca aceștia, spune Domnul, Îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți, cu duhul umilit și care tremură la cuvântul Meu!”<sup>31</sup>. Nu trebuie oare să se minuneze cineva pentru făgăduință? Fiindcă ce este mai slăvit decât această cinste? Aveți grijă, fraților, ca nu cumva cineva să piardă această fericire și bucuria cea nemăsurată și încântarea. Luptați-vă, deci! Luptați-vă, vă rog! Dobândiți blândețea, fiindcă omul cel blând este îmbrăcat cu orice faptă bună. Cel blând, chiar dacă este disprețuit, el are bucurie; și dacă-l vor tulbura [unii], el îi mulțumește lui Dumnezeu. Pe cei care se înfurie, el îi potolește cu iubirea; atunci când este muștrat, el rămâne liniștit. În certuri el este calm; în poruncile pe care le primește simte îmbrățișare; nu este încercat de mândrie; în umilințele pe care le încearcă, el simte bucurie; în biruințele sale nu se mândrește, nu se trufește. El aduce pacea tuturor; se supune în mod desăvârșit; este râvnitor la orice lucrare; în toate el propășește; de către toți el va fi laudat; este în afara desfrânării și departe de fățarnicie. Un astfel de om nu este stăpânit de înșelăciune și nu se supune invidiei; el detestă insultele, nu ia aminte la bârfe; nu îi încuviințează pe cei care îi osândesc pe ceilalți și se ferește de cei care defăimează. Ce bogăție fericită este blândețea, fiindcă de toți este slăvită!

## Despre răutate

Să plângeți, fraților, și să-i tânguți pe cei care nu au blândețe, ci sunt strâns legați de răutate, fiindcă pe aceștia îi așteaptă osândirea cea nefericită. Așadar, cei care gândesc, cu răutate vor fi nimiciți,

<sup>31</sup> Is. 66, 2.

după cum spune Psalmistul<sup>32</sup>. Desigur, Dumnezeu nostru Cel Sfânt îi învinuiește pe astfel de oameni, spunând: „Omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele”<sup>33</sup>. Și, din nou, Profetul [David] spune: „Și a privit ochiul meu către vrăjmașii mei și pe cei vicleni, ce se ridică împotriva mea, îi va auzi urechea mea”<sup>34</sup>. Frații mei, cu adevărat înspăimântător este demonul răutății. Pentru aceasta aveți grijă ca nimeni să nu cadă în capcana lui și să se osândească pe sine însuși, fiindcă omul cel rău niciodată nu aduce pacea, ci întotdeauna este tulburat. Întotdeauna el este plin de supărare, de viclenie și de mânie. Întotdeauna îi este silă de aproapele său, întotdeauna murmură, întotdeauna invidiază, întotdeauna râvnește [la cele ale aproapelui], întotdeauna se mânie. Întotdeauna, când i se dau porunci, el se împotrivește; când este povățuit, el nesocotește povățuirile; când este sfătuit, el face răul; încuviințează la cuvântul aproapelui, dar [mai apoi] îl înjosește; când este iubit, el îi ia peste picior. Un astfel de om îi detestă pe cei care au purtarea cea bună, se scârbește de cei care sporesc [în cele duhovnicești]. El nesocotește povățuirile, îi strică pe frați, vatămă pe cei nevinovați, îi alungă pe cei blânzi, îi batjocorește pe cei care arată îngăduință; cercetează cu răutate pe cei străini, îl judecă ba pe unul, ba pe altul, se împotrivește fiecăruia, este părtaș la certuri. În certuri, el îi face să se certe mai tare pe cei care țin cuvântul; în răzburare, el este sprijinitorul ei. Caută să asculte ocărârea celorlalți, se bucură când vede că unii au fost osândiți, ascultă cu bunăvoință cuvintele defăimătoare, viteaz în multa vorbire, bucuros la mustări, este primul care se arată părtaș la tulburări și la vaitări [din pricina nemulțumirilor], este bolnav față de psalmodiere, mereu obosit și lipsit de râvnă față de post, neputincios și nefolositor față de orice faptă bună, trândav față de gândurile cele duhovnicești, fiindcă orice fărădelege pornește din gura lui. Un astfel de om, deci, merită mult să fie compătimit de ceilalți. Pentru aceasta, vă rog, fraților, să vă păziți de răutate.

---

<sup>32</sup> Cf. Ps. 36, 9.

<sup>33</sup> Mt. 12, 35.

<sup>34</sup> Ps. 91, 11.

## Despre adevăr

Fericit este cel care își trăiește viața<sup>35</sup> potrivit cu adevărul și care nu și-a risipit zilele în vreo anume înșelăciune a păcatului. Fericit și de trei ori fericit este cel care a devenit lucrător al adevărului, fiindcă Dumnezeu este Adevărul și nu există minciună în El<sup>36</sup>. De aceea, cine nu va feriți pe cel care lucrează și păzește adevărul, fiindcă un astfel de om Îl urmează pe Dumnezeu? Deoarece, într-adevăr, cel care întotdeauna spune adevărul și lui Dumnezeu Îi este plăcut, și tuturor oamenilor este folositor. În obștea fraților el este stăruitor în lucrul său și în orice faptă a sa el este drept. Cel care este sincer nu se bucură de nedreptate și nu rostește judecăți nedrepte. Nu îi apără pe cei bogați și pe boieri, și nu-l neglijează pe cel sărac și pe cel lipsit. În răspunsuri el este nevinovat, iar în hotărârile sale este drept. În lucrarea sa este atent, iar în adunarea monahală a fraților este vrednic de cinstire. Nu cunoaște înșelăciunea; nu iubește fățarnicia. Este îmbrăcat cu orice faptă bună și trăiește în orice virtute. Fericit este, așadar, cel care slujește adevărului.

## Despre cel mincinos

Nenorocit, însă, și sărman este cel care rămâne în orice minciună, fiindcă diavolul de la început este mincinos<sup>37</sup>. Desigur, cel care rămâne în minciună nu are îndrăzneală, fiindcă este urât și de către Dumnezeu, și de către oameni. Cine deci nu va deplânge pe cel care își trăiește viața sa în minciună? Fiindcă mincinosul este nefolositor în orice lucrare și nepotrivit pentru orice ascultare. Un astfel de om stârnește supărări și certuri în locul de viațuire monahală, iar în obște este precum rugina pe fier, fiindcă are inima sa nerușinată și nu are răbdare. Cu mulțumire dezvăluie cele ascunse și cu ușurință le descoperă; cunoaște, deci, că mărturiile sale sunt răsturnate de cei care rămân statornici. Într-un anumit război cu

---

<sup>35</sup> Literal: *își aranjează (potrivește) viața.*

<sup>36</sup> Cf. I In 2, 27.

<sup>37</sup> Cf. In 8, 44.

alții, el este instigator și se zugrăvește pe sine însuși drept nevinovat. Nimic nu spune fără de jurământ și crede că [într-adevăr] convinge prin multa sa vorbire. Cel mincinos este născocitor și viclean. O purtare mai urâtă decât aceasta nu există, cum nici rușine mai înspăimântătoare decât aceasta nu se găsește, fiindcă [minciuna] este urâtă de toți și batjocorită de toți. Pentru aceasta, fraților, păziți-vă să nu rămâneți în minciună.

## Despre ascultare

Fericit este cel care a dobândit și are adevărata și nemincinoasa ascultare, fiindcă un astfel de om este următor al Învățătorului nostru Cel bun, Care S-a făcut ascultător până la moarte<sup>38</sup>. Cu adevărat, deci, cel care face ascultare este fericit, fiindcă, fiind următorul Domnului, se face moștenitor împreună cu El. Cel care face ascultare față de toți s-a unit cu iubirea. Cel care face ascultare a dobândit un mare lucru, a dobândit o mare bogăție. Cel ascultător este plăcut de toți; de toți este lăudat, de toți este slăvit. Cel ascultător repede se înalță și repede se va pricopsi. Cel ascultător se supune și nu grăiește împotriva; primește poruncile și nu le schimbă în folosul său; [unii] îl muștră și el nu se mânie; este râvnitor pentru orice faptă bună. El nu se lasă stăpânit cu ușurință de mânie. Dacă ascultă o muștrare, el nu se tulbură și în povățuiri nu se aprinde de supărare. În întristări are bucurie, în supărări Îi mulțumește lui Dumnezeu. El nu se mută dintr-un loc în altul și nu se mută dintr-o mănăstire în alta. Atunci când este sfătuit, el nu se înspăimântă. În locul unde s-a închinoviat ca să viețuiască, el face ascultare și nu se lasă stăpânit de akedie. Pe părintele său duhovnicesc nu-l înjosește, nici pe fratele său nu-l umilește. De șederea sa în locul viețuirii monahale nu se îndepărtează. De confort nu se bucură; nu se bucură de așezările cele frumoase și nici de aerul [răcoritor] nu se desfată, ci, potrivit cuvântului Sfântului Apostol [Pavel], în locul în care Dumnezeu l-a chemat, în acel loc rămâne<sup>39</sup>. Cu adevărat, deci, multe sunt roadele ascultării; pentru aceasta fericit este cel care a dobândit-o.

<sup>38</sup> Cf. Filip. 2, 8.

<sup>39</sup> Cf. I Cor. 7, 20.